

382. Nowe stanowiska dwu gatunków z rodzaju *Polistes* LATREILLE, 1802 (*Hymenoptera: Vespidae*) w Polsce

New records of two species of the genus *Polistes* LATREILLE, 1802 (*Hymenoptera: Vespidae*) in Poland

KEY WORDS: *Hymenoptera, Vespidae, Polistes*, distribution, faunistics, new records, Poland.

Rozmieszczenie os społecznych z rodzaju klecanka – *Polistes* LATREILLE, 1802 (*Hymenoptera: Vespidae*) w Polsce wciąż nie jest poznane w wystarczającym stopniu. Dotyczy to zwłaszcza dwu gatunków: *Polistes dominulus* (CHRIST, 1791) oraz *P. gallicus* (LINNÆUS, 1767). Gatunki te przez długi czas nie były dobrze odróżniane przez faunistów, stąd starsze dane o ich rozsieleniu są praktycznie bezużyteczne. Dane pewne znaleźć można dopiero w pracy KOWALCZYKA i SZCZEPKO (2003: Wiad. entomol., 22: 69-72). Poniżej podajemy stanowiska tych dwu gatunków na podstawie okazów z kolekcji przechowywanej w Ojcowskim Parku Narodowym. Okazy klecanki – jeśli nie zaznaczono inaczej – zostały zebrane przeze mnie.

Polistes dominulus (CHRIST, 1791)

Znany dotąd z jednego stanowiska na Wyżynie Małopolskiej. Nowe stanowiska:

- Nizina Mazowiecka: Kampinoski Park Narodowy, Bromierzyk (DC59) – 22–31 VII 2002, 1 ♀ na łące przy drodze na Łasicę, leg. K. SZCZEPKO.
- Górny Śląsk: Chorzów - skansen (CA57) – 14–15 VI 2000, 2 ♀ ♀ na drewnianych zabudowaniach, 1 VII 2000, 5 ♀ ♀ na *Apiaceae*, 7 VIII 2000, 3 ♀ ♀ i 1 ♂ na drewnianych ścianach, 12 VIII 2000, 4 ♀ ♀ i 2 ♂ ♂ na *Apiaceae*, 19 VII 2001, 8 ♀ ♀ na *Apiaceae*, 26 VII 2001, 6 ♀ ♀ i 5 ♂ ♂, na *Heracleum sphondylium* L., 24 VIII 2001, 7 ♀ ♀ na *Apiaceae*; Pszczyna (CA53) – 12 VI 2000, 1 ♀ na *Heracleum sphondylium*; Racibórz (BA95) – 1–15 VIII 1974, 1 ♂, leg. A. OHRZAL.
- Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Dolina Będkowska, Brzezinka (DA15) – 18 VI 2002, 5 ♀ ♀ na drewnianych budynkach i *Apiaceae*; Giebułtów (DA25) – 10 IX 1999, 1 ♀ na *Heracleum sphondylium*; Ojcowski Park Narodowy (OPN): Czyżówki (DA16) – 14 VIII 2000, 1 ♀ i 1 ♂ w zbiorowisku *Origano-Brachypodietum*; OPN: Dolina Prądnika (DA15) – 12 V 1998, 1 ♀ na drewnianych budynkach, 7 VI 1998, 1 ♀ na drewnianych ścianach, 23 IX 1999, 1 ♂ na *Apiaceae*; OPN: Dolina Sąspowska (DA16) – 10 V 2000, 2 ♀ ♀ w ziołoroślach; OPN: Grodzisko, murawa *Origano-Brachypodietum* obok „Skamieniałego Wędrowca” (DA16) – 11 VIII 1998, 1 ♂, 21–26 VIII 2002, 1 ♀, 30 VIII–13 IX 2002, 1 ♂; OPN: Grodzisko, pow. odlesiona (DA16) – 16 VIII 1998, 2 ♀ ♀ i 1 ♂ na *Apiaceae*, 21 VII 2003, 1 ♀; Ojców (DA16) – 31 VII 1990, 1 ♀ na *Heracleum sphondylium*; OPN: Peperówka (DA16) – 29 VIII 1999, 1 ♀ na *Solidago* sp.; OPN: Wąwóz Pilny Dół (DA16) – 12 VIII 2000, 1 ♀ w murawie z *Origanum vulgare* L.; OPN: Złota Góra (DA16) – 15 VII 2003, 1 ♀ na *Apiaceae*; Wola Kalinowska (DA16) – 10 VIII 1997, 1 ♀ na baldachach *Daucus carota* L. wśród pól uprawnych; Tenczynek (DA05) – 1 IX 2002, 1 ♀ oraz 1–3 V 2003, 2 ♀ ♀, leg. A. SOŁTYS.
- Kotlina Sandomierska: Kraków - Bieżanów (DA24) – 31 VII 2001, 7 ♀ ♀ i 2 ♂ ♂ na *Heracleum sphondylium* w zbiorowisku ruderalnym.

- Beskid Zachodni: Cieszyn (CA21) – 16 VII 1992, 4♂♂ na wieży zamku; Skawina (DA13) – 16 VII 2001, 9♀♀ i 2♂♂ na *Apiaceae*, 26 VII 2003, 4♀♀ na *Apiaceae*.
- Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy, Połonina Caryńska (FV14) – 26 VII 2000, 1♂ na *Archangelica officinalis* HOFFM.

Polistes gallicus (LINNAEUS, 1767)

Pewne stanowiska tego gatunku znane są wyłącznie ze środkowej Polski oraz Beskidu Żywieckiego. Nowe stanowiska:

- Górny Śląsk: Chorzów - skansen (CA57) – 14–15 VI 2000, 3♀♀ na drewnianych zabudowaniach, 1 VII 2000, 1♀ na *Apiaceae*, 7 VIII 2000, 1♀ na drewnianych ścianach, 19 VII 2001, 1♀ na *Apiaceae*, 26 VII 2001, 2♀♀ na *Heracleum sphondylium*, 24 VIII 2001, 1♀ na *Apiaceae*; Pszczyna (CA53) – 12 VI 2000, 2♀♀ na *Heracleum sphondylium*.
- Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Giebułtów (DA25) – 10 IX 1999, 1♀ na *Heracleum sphondylium*; Maszyce (DA15) – 16 VII 1997, 1♀ na *Verbascum* sp.; Wola Kalinowska (DA16) – 16 VII 1998, 1♀ na *Apiaceae*.
- Beskid Zachodni: Skawina (DA13) – 16 VII 2001, 1♀ na *Apiaceae*, 26 VI 2002, 2♀♀ na *Apiaceae*, 26 VII 2003, 4♀♀ na *Apiaceae*.

Bogdan WIŚNIEWSKI, Ojcowski PN, Ojców

383. Nowe dla Polski gatunki kuczmanów (*Diptera: Ceratopogonidae*)

Biting midges (*Diptera: Ceratopogonidae*) new for the Polish fauna

KEY WORDS: *Diptera, Ceratopogonidae, Brachypogon norvegicus, Dasyhelea malleola*, new records, Poland.

W „Wykazie zwierząt Polski” (SZADZIEWSKI 1991: [W:] Wykaz zwierząt Polski, t. 2: 103-109) znalazło się 170 gatunków kuczmanów. Do roku 2003 lista ta wzbogaciła się o 20 pozycji (SZADZIEWSKI, BORKENT 2003: Pol. Pismo ent., 72: 249-260). Obecnie dodajemy do niej dwa kolejne kuczmany – *Brachypogon norvegicus* i *Dasyhelea malleola*, w związku z czym rodzina *Ceratopogonidae* reprezentowana jest w Polsce przez 192 gatunki.

Brachypogon (Isohelea) norvegicus SZADZIEWSKI et HAGAN, 2000

- Pomorze Środkowe: Miastko (XV28), na kwiatach baldaszkowatych (*Apiaceae*), 10 VI 1991, 1♂, leg. A. WARZOCHA.

Kuczman opisany niedawno z południowej Norwegii. Jest to gatunek siostrzany pospolitego w Europie *Brachypogon nitidulus* (EDWARDS, 1921).

Dasyhelea (Dasyhelea) malleola REMM, 1962

- Pieniny: Szafranówka (DV67), 22 VI 2003, 1♂, leg. M. GWIZDALSKA.
- Tatry: Dolina Małej Łąki (DV25), 11 VII 2003, 1♂, leg. M. GWIZDALSKA.

Gatunek palearktyczny, znany z Hiszpanii, Niemiec, Rosji i Algierii (Béjaia, 9 V 1981, 1♂, leg. R. SZADZIEWSKI, obecne stwierdzenie).

Wszystkie okazy znajdują się w zbiorach Katedry Zoologii Bezkręgowców UG.

Ryszard SZADZIEWSKI, Marta GWIZDALSKA, Patrycja DOMINIAK,
Kat. Zool. Bezkręg. UG, Gdynia